

223. ▶ SZINYEI MERSE PÁL (1845-1920)

Rokokó, 1882-1894

Olaj, vászon, 66x51,5 cm
Jelezve balra lent: Szinyei Merse Pál 1894

Kezdő ár: 32 000 000 Ft / 101 587 EUR
Becsérték: 50 000 000 – 70 000 000 Ft
Estimated value: 158 730 – 222 222 EUR

PROVENIENCIA:

▶ Gábor Ignác, Krausz Simon, Légrády Ottó, Haász László, Veres Pálné¹

KIÁLLÍTVA:

- ▶ Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1894–1895. évi Téli Kiállítás, Műcsarnok, Budapest, 1894. katalógus: 17.
- ▶ Ezredéves Országos Kiállítás, Műcsarnok, Budapest, 1896. katalógus: 883.
- ▶ Szinyei Merse Pál műveinek gyűjteményes kiállítása, Nemzeti Szalon, Budapest, 1905. katalógus: 34.
- ▶ Magyar mesterek harmadik csoportkiállítása, Ernst Múzeum, Budapest, 1917. katalógus: 27.
- ▶ Az 1938. évi Őszi Tárlat és a Felvidék Művészeti Kiállítása, Műcsarnok, Budapest, 1938. katalógus: 20.
- ▶ Szinyei Merse Pál műveiből rendezett emlékkiállítás, Szépművészeti Múzeum, Budapest, 1948. katalógus: 51.

REPRODUKÁLVA:

- ▶ Képes Tárgymutató az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1894/95. évi Téli Kiállításához. Budapest, 1894. 6. tábla
- ▶ Vasárnapi Ujság, 1894. december 9. 821.
- ▶ A Magyar Királyi Postatakarékpénztár Árverési Csarnokának 1929. októberi aukciója, Budapest, 1929/5. VII. tábla.
- ▶ Magyarság, 1929. október 27. 16.
- ▶ Pesti Hírlap Vasárnapja, 1934. június 24.
- ▶ Az Ernst Múzeum Aukciói III./II. rész, Ernst Múzeum, Budapest, 1935. XIII. tábla.
- ▶ Pesti Hírlap, 1935. november 17.
- ▶ BÁV 36. aukció, 1975. május, oldalszám nélkül

1. Szinyei Merse Pál: Rokokó (vázlat), 1872
Magyar Nemzeti Galéria
2. Benczúr Gyula:
Madame Dubarry és XV. Lajos, 1874
Magyar Nemzeti Galéria
3. Antoine Watteau:
Szerelmi ünnepély, 1718–1719 körül
Gemäldegalerie Alte Meister, Dresden

¹ A műre vonatkozó adatok forrása: Szinyei Merse Anna: Szinyei Merse Pál élete és művészete, Budapest, 1990. 196. (katalógus: 142).

4. Hans Makart: Sub rosa, 1882
Salzburg Museum

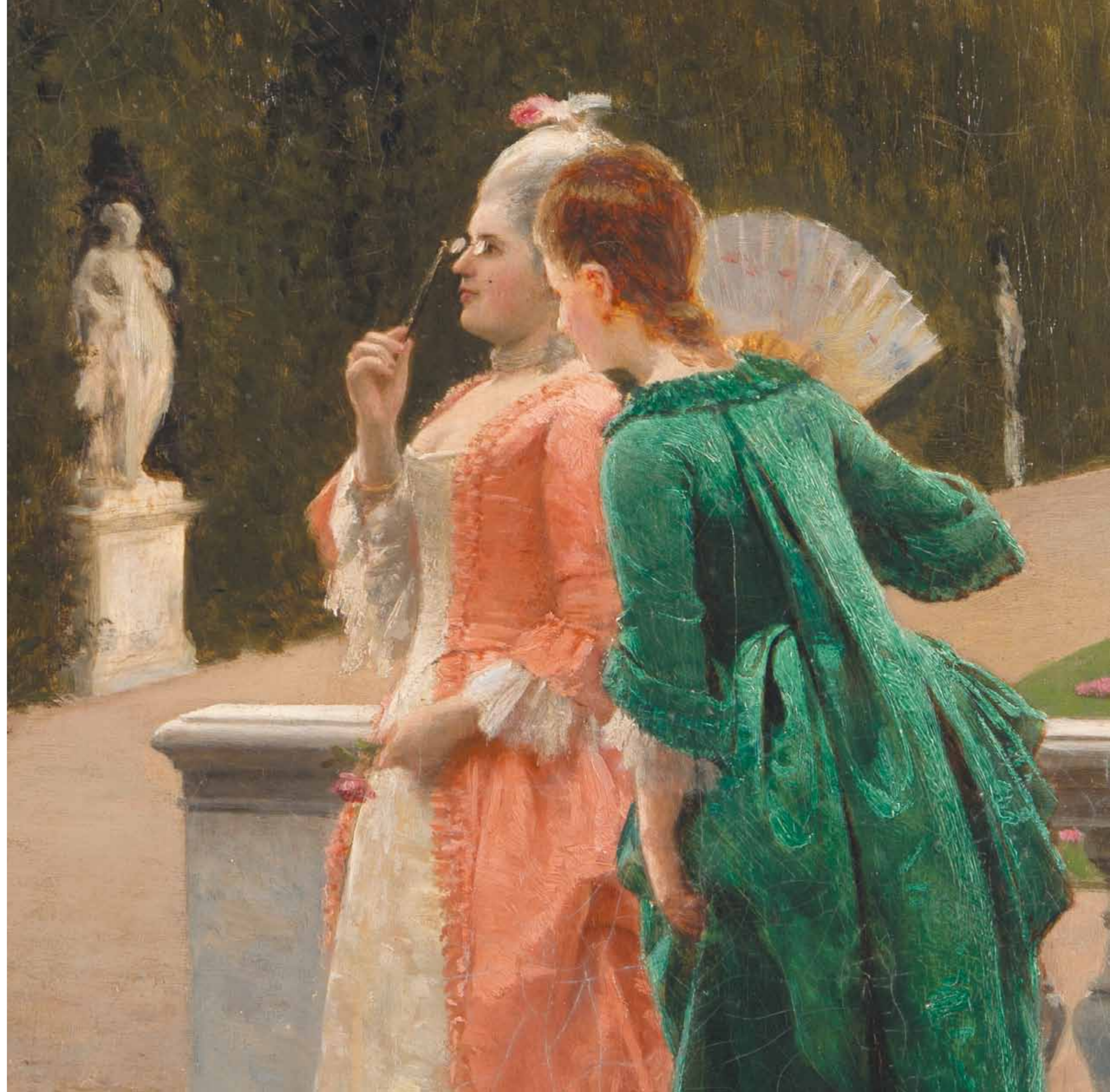
5. Jean-Honoré Fragonard:
A fogócska (A szerelem útja), 1771–1773
Frick Collection, New York

A *Rokokó* című kompozíció Szinyei Merse Pál életművének egyik „vándormotívumaként” többszörös megszakítással és újramezsel tarkított alkotói korszakának összes szakaszához kötődik. Első színvázlatát még müncheni tanulmányai alatt, a *Majális* évében (1872) festette, azonban kidolgozására jernyei visszavonulásának idején nem került sor. A nagyobb méretű, részletesebb kép megfestését 1882-ben kezdte meg Bécsben, az utolsó simításokat pedig csak egy évtizeddel később, 1894-ben végezte el, mikor Zemplényi Tivadar „felrázta [alkotói] resignációjából”.²

Az *ancien régime* kultusza a 19. század második felében egész Európában virágzott, a müncheni Akadémia „ünnep-kultúrájában”³ pedig – az antik mitológia mellett – különös szerephez jutott az emberi történelem utolsó „aranykora”.⁴ Szinyei egyetlen *Fête galante* képe Watteau és Fragonard műveinek hangulatát idézi meg: a rokokó arisztokraták világát, melyben a természeti környezet éppoly kifinomult, mint a férfi hölgyeket üdvözlő gesztusa. A *Rokokó* Szinyei számára fontos kép volt, önéletrajzaiban többször is hivatkozik készítésére, 1894-től pedig minden gyűjteményes tárlatán sikerrel mutatta be.

A festmény ugyanakkor nem csak Szinyei oeuvre-jében, hanem az 1870-80-as évek hasonló tematikájú képei között is egyedülálló: a kimért kompozíció, a szinte akadémikus modor – mely a kritikusokból merőben eltérő reakciókat váltott ki – formálisan szembefordul kortársai játékosabb rokokó-interpretációival. Benzúr Gyula 1874-ben XV. Lajos és szeretője, Madame Dubarry hálószebájának pajzán jelenetét festette meg könnyed modorban; a Szinyeivel Bécsben szoros ismeretséget ápoló Hans Makart pedig 1882-ben készítette el saját *gálás ünnepségét*, mely inkább Fragonard *A szerelem útja*-sorozatához áll közel – szemben Szinyei melankóliába hajló alkonyi jelenetével.

Szeredi Merse Pál

² „[...] most is van még egy kisképem munkában, [...]” (Szinyei Merse Pál levele Szmcrcsányi Miklóshoz) és „[1882-ben] felment Bécsbe, [...] itt festette a »Pacsirták« s megkezdte a »Roccócót« [...] [majd] végre elszánta magát s 1894-ben befejezte [...]” (Szinyei Merse Pál önéletrajza, 1895) Szinyei Merse Anna (szerk.), *A Majális festője közelről. Szinyei Merse Pál levelezése, önéletrajzi, visszaemlékezések*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989. 201. és 262.
³ Thomas Mann: *München als Kulturzentrum*. Heidelberg, 1968. 36; idézi: Király Erzsébet, „Gálás ünnepség” *Rokokó reminiscenciák a magyar festészetben 1870 és 1920 között*, Művészettörténeti értesítő 40/3-4 (1990), 139–140.
⁴ Mikó Árpád – Sinkó Katalin (szerk.): *Történelem-Kép. Szemelvények múlt és művészet kapcsolatáról Magyarországon*. kiállítási katalógus, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2003. 698–699. (Király Erzsébet)